

Stanowisko nr 3/2016
Wojewódzkiej Rady Dialogu Społecznego w Kielcach
z dnia 24 marca 2016 r.

w sprawie
problemów funkcjonowania wiodącego przedsiębiorstwa województwa świętokrzyskiego, Celsa Huty
Ostrowiec oraz koniecznych działań, niezbędnych do podjęcia
dla poprawy tej sytuacji.

W dniu 24 marca 2016 r. w siedzibie Filharmonii Świętokrzyskiej, odbyło się posiedzenie Wojewódzkiej Rady Dialogu Społecznego, poświęcone funkcjonowaniu wiodącego przedsiębiorstwa województwa i miasta Ostrowiec Świętokrzyski, Celsa Huty Ostrowiec oraz koniecznych działań niezbędnych do podjęcia dla poprawy jej sytuacji gospodarczej, w tym konkurencyjności. Sytuacja Celsa Huty Ostrowiec, była szczegółowo prezentowana i omawiana na posiedzeniu Prezydium WRDS, w dniu 10 marca 2016 r. oraz spotkaniu zespołu powołanego przez Prezydium w dniu 22 marca 2016 r.

W naszym województwie, które jest kolebką przemysłu wydobywczego i hutnictwa w Polsce, Celsa Huta Ostrowiec stanowi obecnie przykład kontynuacji tych tradycji. **Co szczególnie ważne, jest wiodącym przedsiębiorstwem i pracodawcą, zatrudniającym obecnie 1330 osób (1650, łącznie ze spółkami złomowymi). Jest również znaczącym podatnikiem. Zagrożenie działalności Celsa Huty Ostrowiec, boleśnie odczuwa województwo świętokrzyskie, ale szczególnie miasto Ostrowiec Świętokrzyski, gdzie jest ona największym, nie do zastąpienia, pracodawcą i podatnikiem.** Na działalność Celsa Huty Ostrowiec i licznych firm i podmiotów gospodarczych, z nią współpracujących, zbudowana jest nie tylko działalność gospodarcza w mieście, a jej zagrożenia są zagrożeniami dla samego miasta i dla jego mieszkańców.

Ostrowiec Świętokrzyski to bardzo ważny ośrodek przemysłowy województwa świętokrzyskiego. Historia gospodarcza ostatnich lat, uczy jakie skutki mogą przynieść kłopoty podmiotów gospodarczych wokół których i dzięki którym zbudowano i działają miasta od ich kondycji uzależnione, jak np. Ostrowiec Świętokrzyski.

Dlatego, Wojewódzka Rada Dialogu Społecznego, zwraca się z wnioskiem do Rady Dialogu Społecznego, o podjęcie działań szczególnie ważnych dla funkcjonowania Celsa Huty Ostrowiec, ale i funkcjonowania hutnictwa w Polsce.

Obszary zagrożeń wymagające podjęcia niezwłocznych działań, to:

- 1. Zagrożenia ze strony hut spoza UE, w tym w szczególności z Białorusi i Chin;**
- 2. Osłabiająca międzynarodową pozycję konkurencyjną hutnictwa w Polsce struktura kosztów energii elektrycznej;**
- 3. Ryzyko dla hutnictwa w kontekście planowanego wprowadzenia nowej Dyrektywy ETS;**
- 4. Ryzyko odrodzenia przestępczości podatkowej, która w latach 2011-2013 nieomal doprowadziła do bankructwa hut stali w Polsce;**
- 5. Wyzwania w zakresie polityki zatrudnienia.**

Ad 1. Zagrożenia ze strony hut spoza UE, w tym w szczególności z Białorusi i Chin

Wzrost importu do Polski opartego na nieuczciwej konkurencji, szczególnie z Chin oraz Białorusi, grozi likwidacją bądź redukcją produkcji, a w związku z tym liczby miejsc pracy w hutach w Polsce, w tym w województwie świętokrzyskim. Konsekwencje szczególnie boleśnie odczuwają regiony,

w których huty są największymi pracodawcami oraz podatnikami. System prawny UE pozwala na nałożenie środków ochronnych zapobiegających przedmiotowemu zagrożeniu. Kluczowe jest, aby Polska aktywnie uczestniczyła w działaniach na rzecz ochrony rynku, w tym wspierała inicjatywy przemysłu w zakresie cel antydumpingowych i cel antysubsydyjnych ochrony oraz wykazywała gotowość do wnoszenia o takie instrumenty ochrony handlu jak kwoty importowe.

W związku z powyższym rekomenduje się Rządowi RP:

- a. wykazywanie gotowości do wnoszenia na forum UE i skutecznego przeprowadzania takich instrumentów ochrony handlu jak kwoty importowe oraz kontynuowanie poparcia udzielanego wobec wniosków o postępowania ochronne (antydumpingowe, antysubsydyjne), jeśli będzie tak wnioskował europejski, w tym polski, przemysł w zakresie chroniącym interesy także Polski.
- b. zabieganie o reformę nieskutecznego unijnego systemu stosowania środków ochrony handlu, nieodpowiadającemu skali wyzwań przemysłu w Europie.
- c. wnikliwe podejście do praktyk i ich wpływu na polski rynek ze strony krajów niedostosowujących się do reguł wolnego handlu, w szczególności nie należących do Światowej Organizacji Handlu takich jak Białoruś.
- d. wnikliwe podejście do nadawania Chinom przez UE statusu gospodarki rynkowej celem zabezpieczenia skutecznego stosowania środków ochrony handlu przez UE

Ad 2. Osłabiająca międzynarodową pozycję konkurencyjną hutnictwa w Polsce struktura kosztów energii elektrycznej

Obowiązująca w Polsce struktura kosztów energii elektrycznej dla podmiotów takich jak hutnictwo należącego do grona największych konsumentów energii elektrycznej w kraju jest niewłaściwa i znacząco osłabia międzynarodową konkurencyjność hut w Polsce. Jako dobitny przykład należy wskazać faktycznie dyskryminujący charakter ulg od opłaty jakościowej i opłaty przejściowej, z których huty nie mogą skorzystać, pomimo tego, że należą do grupy największych podmiotów energochłonnych.

Rekomenduje się zatem wprowadzenie pakietu zmian celem dostosowania struktury kosztów energii elektrycznej w hutnictwie do wyzwań współczesnej międzynarodowej konkurencyjności. Wprowadzenie takiego pakietu będzie korzystnie oddziaływać także na inne kluczowe dla Polski branże i sektory. W tym zakresie rekomenduje się Rządowi RP:

- a. wprowadzenie od 1 stycznia 2018 r. rekompensat na pokrycie pośrednich kosztów uprawnień do emisji CO₂.
- b. objęcie systemem ulg w zakresie opłaty jakościowej oraz opłaty przejściowej szerszego niż obecnie kręgu podmiotów poprzez:
  - i. obniżenie współczynnika energochłonności z 15% do 3%;
  - ii. obniżenie kryterium rocznego zużycia energii elektrycznej z 400 GWh do 100 GWh;
  - iii. obniżenie kryterium wykorzystania mocy umownej z 50% (w przypadku opłaty jakościowej) oraz z 60% (w przypadku opłaty przejściowej) – w obydwu przypadkach do 40%;

- iv. doprecyzowanie, że ww. ulgi przysługują opisanym kodami PKD sektorom uznanym przez Komisję Europejską za narażone na ucieczkę emisji w związku z kosztami energii elektrycznej, dla których polski prawodawca już wcześniej przewidział szczególne traktowanie na mocy innych przepisów.
- c. zapewnienie przemysłowym operatorom systemów dystrybucyjnych traktowania równego z zawodowymi operatorami poprzez doprecyzowanie na gruncie rozporządzenia taryfowego, że preferencje rozciągają się także na operatorów podłączonych w co najmniej dwóch miejscach do innej sieci dystrybucyjnej, bez względu na istnienie bądź nie przyłączenia do sieci przesyłowej.
- d. skierowanie do Sejmu poprawki na rzecz wprowadzenia niezbędnych zmian do obecnie procedowanego projektu ustawy o efektywności energetycznej polegających na:
  - i. obniżeniu współczynnika energochłonności z 15% do 3% w celu umożliwienia odbiorcom przemysłowym przedstawiania zrealizowanych przez nich przedsięwzięć w zakresie efektywności energetycznej w zamian za niższe obciążenie zakupywanej energii elektrycznej kosztami tzw. białych certyfikatów;
  - ii. umożliwieniu zaliczania na ww. cel przedsięwzięć w maksymalnym zakresie dopuszczonym dyrektywą o efektywności energetycznej – tj. zrealizowanych od 31 grudnia 2008 r.;
  - iii. uwzględnienie ciepła oraz gazu ziemnego jako rodzajów energii finalnej, których oszczędność może zostać przedstawiona w miejsce ponoszonego kosztu białych certyfikatów;
  - iv. liberalizację postanowień dotyczących audytu energetycznego przedsiębiorstwa z zgodzie z racjonalnym podejściem stosowanym przez inne kraje Unii Europejskiej.
- e. wprowadzenie ulgi dla odbiorców energochłonnych w zakresie mechanizmów wsparcia wysokosprawnej kogeneracji (w tym obecnie obowiązującego oraz mechanizmu, jaki może zostać wprowadzony do krajowego porządku prawnego po 2018 r.).
- f. skuteczne wprowadzenie usługi redukcji zapotrzebowania na moc z uwzględnieniem opłaty za gotowość oraz technicznych uwarunkowań funkcjonowania największych odbiorców.
- g. podjęcie działań na rzecz wprowadzenia tzw. wydzielonych obszarów dystrybucyjnych elektroenergetycznych (oraz, w celu zapewnienia spójności, także dla sieci gazowych), umożliwiających znaczne zmniejszenie obowiązków administracyjnych.

Załącznikami do niniejszego stanowiska w części 2. Osłabiająca międzynarodową pozycję konkurencyjną hutnictwa w Polsce struktura kosztów energii elektrycznej są propozycje zmian legislacyjnych w zakresie dotyczącym:

- i. Usprawnienia zastosowania tzw. Rozporządzenia taryfowego do operatorów systemów dystrybucyjnych dysponujących co najmniej dwoma sieciowymi miejscami przyłączenia oraz rozszerzenia możliwości skorzystania z ulgi od opłaty jakościowej;
- ii. Zmiany ustawy o zasadach pokrywania kosztów powstałych u wytwórców w związku z przedterminowym rozwiązaniem umów długoterminowych sprzedaży mocy i energii elektrycznej;
- iii. Zmian do procedowanego obecnie projektu Ustawy o efektywności energetycznej (projekt przyjęty przez Radę Ministrów w dniu 23.02.2016 r.);

- iv. Wprowadzenia ulgi dla odbiorców przemysłowych od obowiązków związanych ze wsparciem wysokosprawnej kogeneracji;
- v. Wprowadzenia tzw. wydzielonych obszarów dystrybucyjnych.

Ad 3. Ryzyko dla hutnictwa w kontekście planowanego wprowadzenia nowej Dyrektywy ETS

Przyszły kształt systemu ETS w UE, tj. planowane zmiany po roku 2020, będzie kluczowy dla możliwości utrzymania hutnictwa stali w Europie, w tym w Polsce. W tym zakresie rekomenduje się Rządowi RP podjęcie działań na rzecz:

- a. obniżenia stałej puli uprawnień w ramach systemu EU ETS przeznaczonych do zbycia na aukcjach, celem zwiększenia puli uprawnień dostępnych nieodpłatnie dla branż narażonych na ucieczkę emisji oraz podjęcie działań na rzecz przeznaczenia uprawnień pochodzących z Rynkowej Rezerwy Stabilizacyjnej, rezerwy dla nowych instalacji lub innych uprawnień nieprzydzielonych w trzecim okresie rozliczeniowym na zagwarantowanie możliwie najpełniejszych przydziałów dla tych sektorów.
- b. zaostrzenia kryteriów doboru sektorów uważanych za narażone na występowanie zjawiska ucieczki emisji oraz poddanie listy tych sektorów rzeczowej ocenie pod kątem ich faktycznej wrażliwości na zjawisko ucieczki emisji z podziałem na niski, średni, wysoki i bardzo wysoki stopień narażenia (tzw. *tiering*).
- c. wyłączenia wzrostu liniowego współczynnika redukcji z poziomu 1,74% do poziomu 2,20%.
- d. wykreślenia zapisu o redukcji wartości benchmarków o postulowane przez Komisję Europejską 0,5 – 1,5%.
- e. wprowadzenia tzw. metody dynamicznych alokacji.

Ad 4. Ryzyko odrodzenia przestępczości podatkowej, która w latach 2011-2013 nieomal doprowadziła do bankructwa hut stali w Polsce

Branża stalowa zmuszona była stawić czoło bezprzykładowemu atakowi przestępczości podatkowej. Według danych Hutniczej Izby Przemysłowo-Handlowej, w latach 2011-2013 przestępczy podatkowi wyłudzający VAT zajęli ponad połowę rynku prętów zbrojeniowych, będących kluczowym produktem Celsa Huty Ostrowiec. Przestępcy, obok oczywistych szkód dla budżetu państwa, niszczyli tym samym rynek krajowy, bo dzięki oszustwu VAT sprzedawali nabywane za granicą wyroby po istotnie zaniżonych cenach wypierając z tego rynku huty w Polsce. W tym zakresie stwierdza się, że metoda odwróconego obciążenia VAT (która jest stosowana w różnym zakresie przez większość krajów UE) wprowadzona na wyroby stalowe w Polsce z dniem 1 października 2013 r. sprawdziła się w walce w wyłudzeniach VAT i umożliwiła odzyskanie rynku przez uczciwe podmioty.

Rekomenduje się Rządowi RP utrzymanie w mocy obowiązujących regulacji, co najmniej do czasu wypracowania nowych, skuteczniejszych rozwiązań, przy czym faktyczne odcięcie przestępców od możliwości otrzymywania w cenie faktury podatku VAT w formie gotówki lub przelewu, który mogliby ukraść jest kluczowym warunkiem dla ewentualnych innych rozwiązań.

Ad 5. Wyzwania w zakresie polityki zatrudnienia

Hutnictwo w Polsce doświadcza zjawiska narastającej luki pokoleniowej. Aż 42% pracowników to osoby w wieku co najmniej 51 lat. Branża stalowa wskazuje, że w najbliższych latach ok. 10% załogi w sektorze przejdzie na emerytury. Jednocześnie coraz bardziej odczuwalne są braki na rynku pracy osób posiadających odpowiednie kwalifikacje zawodowe, np.: mechanicy, energetycy, hydraulicy siłowi, automatycy, pracownicy produkcyjni, operatorzy maszyn sterowanych numerycznie (CNC), zawody kolejowe, specjaliści z bardzo dobrą znajomością jęz. angielskiego.

Rekomenduje się Rządowi RP podjęcie działań na rzecz:

- a. Wprowadzenia wynagrodzeń (stypendiów) dla uczniów techników analogicznie jak w przypadku szkół zawodowych;
- b. Zwiększenia wsparcia finansowego dla pracodawców w zakresie edukacji w zawodach hutniczych;
- c. Dostosowania programów nauczania do potrzeb rynkowych.

Adam Jarubas

**Przewodniczący
Wojewódzkiej Rady Dialogu Społecznego
w Kielcach**